

УДК 37.064.2:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.46.2.34>

ЯК РОЗПІЗНАТИ КІБЕРБУЛІНГ В ОСВІТІ: ЛІНГВІСТИЧНІ МАРКЕРИ ТА ЦИФРОВА ЕТИКА

IDENTIFYING CYBERBULLYING IN EDUCATIONAL SETTINGS: LINGUISTIC INDICATORS AND DIGITAL ETHICS

Частник О.С.,*orcid.org/0000-0001-5188-5097**кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого***Мошинська О. Ю.,***orcid.org/0000-0001-6652-8674**кандидатка філософських наук, доцентка,
доцентка кафедри іноземних мов**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого***Романцова Я.В.,***orcid.org/0000-0003-1972-9224**кандидатка філологічних наук, доцентка,
доцентка кафедри іноземних мов**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

У статті здійснено комплексне дослідження лінгвістичних маркерів кібербулінгу в цифровому освітньому дискурсі з урахуванням комунікативно-прагматичного підходу. Актуальність дослідження зумовлена стрімким зростанням агресивних і токсичних форм мовлення в онлайн-комунікації, цифровізацією освітнього процесу та розширенням комунікативного простору поза межами традиційного навчального середовища. У таких умовах забезпечення психологічної безпеки учасників освітнього процесу набуває особливої значущості, оскільки мова виступає ключовим інструментом реалізації агресії, маніпуляції та соціального тиску.

У роботі окреслено основні групи лінгвістичних маркерів кібербулінгу: лексичні, граматичні, стилістичні та прагматично-дискурсивні, які формують деструктивний характер комунікації. Проаналізовано їхні функції у формуванні агресивної поведінки, конструюванні асиметричних комунікативних ролей та закріпленні домінантної позиції агресора. Встановлено, що поєднання різних типів маркерів у межах одного повідомлення підсилює негативний ефект і сприяє ескалації конфліктної взаємодії.

Окрему увагу зосереджено на трансформаціях нетикету через використання непрямих форм мовної агресії. Обґрунтовано, що такі стратегії дозволяють маскувати порушення етичних норм під жартівливу або нейтральну форму, створюючи ілюзію дотримання мережевого етикету. Визначено, що латентна агресія є особливо небезпечною для освітнього середовища, оскільки деформує етичні бар'єри та ускладнює ідентифікацію булінгу учасниками, педагогами й адміністраторами платформ.

Обґрунтовано, що системний аналіз лінгвістичних маркерів створює підґрунтя для розроблення ефективних механізмів виявлення та профілактики кібербулінгу. Визначено, що ідентифікація мовних індикаторів агресії сприяє підвищенню цифрової культури, розвитку критичного мислення та формуванню безпечного освітнього середовища, у якому забезпечується психологічний комфорт усіх учасників комунікації.

Ключові слова: кібербулінг; мовна агресія; лінгвістичні маркери; нетикет; комунікативно-прагматичний аспект; онлайн-комунікація.

The article presents a comprehensive study of linguistic markers of cyberbullying in digital educational discourse, taking into account a communicative-pragmatic approach. The relevance of the study is determined by the rapid increase in aggressive and toxic forms of speech in online communication, the digitalization of the educational process, and the expansion of the communicative space beyond the traditional learning environment. Under these conditions, ensuring the psychological safety of participants in the educational process becomes especially important, as language serves as a key instrument for expressing aggression, manipulation, and social pressure.

The paper outlines the main groups of linguistic markers of cyberbullying: lexical, grammatical, stylistic, and pragmatic-discursive, which shape the destructive nature of communication. Their functions in the formation of aggressive behavior, the construction of asymmetrical communicative roles, and the consolidation of the dominant position of the aggressor are analyzed. It is established that the combination of different types of markers within a single message intensifies the negative effect and contributes to the escalation of conflict interaction.

Special attention is given to the transformations of netiquette through the use of indirect forms of verbal aggression. It is substantiated that such strategies allow violations of ethical norms to be masked as humorous or neutral forms, creating the illusion of adherence to online etiquette. It is determined that latent aggression is particularly dangerous for the educational environment, as it distorts ethical boundaries and complicates the identification of bullying by participants, educators, and platform administrators.

It is substantiated that a systematic analysis of linguistic markers provides the basis for developing effective mechanisms for the detection and prevention of cyberbullying. It is determined that the identification of linguistic indicators of aggression helps to increase digital culture, develop critical thinking, and form a safe educational environment that ensures the psychological well-being of all participants in communication.

Key words: cyberbullying; verbal aggression; linguistic markers; netiquette; communicative-pragmatic aspect; online communication.

Постановка проблеми. Стрімка цифровізація освітнього простору та перехід до онлайн та змішаних форм навчання обумовили появу нових викликів, серед яких найбільш деструктивним є кібербулінг. На відміну від традиційного булінгу, агресія в цифровому середовищі характеризується анонімністю, відсутністю часових чи просторових меж та можливістю миттєвого охоплення великої аудиторії, що посилює психологічний тиск на жертву [1; 3; 5].

Проблема ідентифікації кібербулінгу в закладах освіти ускладнюється його латентністю: агресори часто використовують закриті групи в месенджерах, приховані профілі або специфічні мовні коди, які педагоги не завжди здатні розпізнати як прояви насилля. Сучасний освітній процес потребує не лише технічних інструментів захисту даних, а й глибокого лінгвістичного та етичного аналізу комунікації.

На особливу увагу заслуговує дефіцит чітких критеріїв розмежування міжособистісного конфлікту та системного кіберцькування в учнівському та студентському середовищах. Відсутність сформованої цифрової етики та ігнорування нетикету (*Netiquette*, від англ. *Network Etiquette* – мережевий етикет) призводять до нормалізації агресивної лексики, що стає підґрунтям для тривалих психологічних травм учасників освітнього процесу. Таким чином, виникає гостра наукова та практична потреба у визначенні специфічних мовних маркерів, що сигналізують про початок кібербулінгу, та розробці стратегій впровадження стандартів цифрової етики як фундаменту безпечного освітнього середовища.

Це потребує переосмислення ролі філологічної та педагогічної експертизи в системі превентивних заходів сучасного закладу освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що проблема кібербулінгу як деструктивної форми комунікації в цифровому середовищі перебуває у центрі уваги широкого кола вітчизняних та зарубіжних дослідників. Аналіз наукового доробку останніх років свідчить про багатоаспектність цього явища, що вивчається на перетині педагогіки, психології, лінгвістики та юриспруденції.

Теоретичний фундамент розпізнавання агресії в інтернеті та перші методичні рекомендації

щодо захисту дитини були закладені ще у працях Л. Найденової, яка однією з перших в Україні систематизувала способи ідентифікації кіберцькування [4]. Питання юридичної кваліфікації кібербулінгу як форми насилля в соціальних мережах ґрунтовно висвітлено у дослідженні Є. Гіденка, де акцентується увага на правових аспектах відповідальності за цифрову агресію [1].

Особливого значення у сучасних умовах набуває вивчення булінгу в межах цифрового освітнього середовища. Зокрема, у працях В. Шахрая [3, 5] подано ґрунтовний аналіз категоріального апарату та розкрито теоретико-практичні підходи до подолання цього явища, що знайшло відображення у колективній монографії за участю Л. Гончар, Т. Федорченко та Р. Малиношевського [3]. Питання реагування педагогів на прояви порушень у закладах освіти та розробка дієвих алгоритмів взаємодії детально описані у роботах Л. Гретченко [2].

Зарубіжний досвід суттєво доповнює розуміння психологічних та глобальних тригерів агресії. Так, R. Navarro аналізує вплив гендерних та сімейних факторів на ментальне здоров'я жертв кібербулінгу в глобальному масштабі [9]. Дослідження M. Nicho та M. Bularca зосереджені на превалентності та специфіці поширення агресії саме у соціальних медіа з точки зору студентської молоді [7, 10].

Важливим аспектом для лінгвістичного аналізу є робота Н. Zhu, де розглядається зв'язок між стилем агресивного гумору та схильністю до кібербулінгу, що дозволяє глибше зрозуміти мотивацію мовленнєвих деструкцій [12]. Технологічні підходи до ідентифікації булінгу в мережі висвітлюють N. Ejaz та S. Choudhury, пропонуючи комплексні методи виявлення цифрової агресії [8].

У контексті медіакомунікацій, Л. Хижняк та К. Біленко аналізують особливості презентації кібербулінгу в сучасному комунікативному просторі, підкреслюючи роль медіа у формуванні суспільного сприйняття цієї проблеми [6]. Водночас, етичний складник використання мобільних технологій у навчанні та відповідні регулятивні настанови закладені у програмних документах UNESCO, які визначають межі допустимої цифрової взаємодії [13].

Незважаючи на значну кількість публікацій, питання трансформації мовних маркерів та роль цифрової етики як інструменту превенції латентного булінгу в умовах тотальної цифровізації освіти потребують подальшого детального дослідження.

Метою статті є комплексне теоретико-лінгвістичне обґрунтування та практична детермінація специфічних мовних маркерів кібербулінгу в сучасному освітньому дискурсі, а також розкриття потенціалу цифрової етики як фундаментального інструменту забезпечення психологічної безпеки учасників навчального процесу. Дослідження спрямоване на виявлення закономірностей трансформації мовної агресії у віртуальному середовищі, де анонімність та дистантність комунікації породили нові форми деструктивного впливу.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішення таких **завдань**: схарактеризувати лінгвістичну природу кібербулінгу як специфічної форми комунікативної деструкції, що виникає в умовах тотальної цифровізації освіти та деформації традиційних етичних бар'єрів; виявити та класифікувати ключові мовні маркери (вербальні та паралінгвістичні), що вказують на латентні або явні прояви цькування в мережі, дозволяючи ідентифікувати агресію на ранніх етапах; розкрити зміст поняття «нетикет» як системи правил і норм поведінки, що регулюють взаємодію користувачів у віртуальному просторі; обґрунтувати необхідність інтеграції принципів цифрової етики у систему медіаосвіти для формування культури відповідального цифрового громадянства та мінімізації конфліктності в освітніх екосистемах; запропонувати рекомендації для педагогів щодо вчасного розпізнавання цифрової агресії через аналіз дискурсу учасників освітнього процесу, що дозволить розробити дієві механізми протидії латентному булінгу.

Виклад основного матеріалу. Кібербулінг в освітньому середовищі сьогодні – це не просто «погані слова» в чаті, а складна динамічна система, що використовує інструменти соціальної інженерії, сленгу та цифрової анонімності. Для педагога здатність ідентифікувати ці процеси на ранніх етапах є критичною.

Розглянемо детальніше класифікацію лінгвістичних маркерів, які допомагають розпізнати цькування в цифровому просторі [1; 4; 5].

Отже, лінгвістична природа кібербулінгу – це не просто набір образливих слів, а складна трансформація мовленнєвої діяльності, де цифрова мова стає інструментом соціальної деструкції [6; 10]. В умовах цифровізації освіти традиційні

етичні бар'єри (сором, візуальний контакт, емпатія) стираються, поступаючись місцем специфічним лінгвістичним механізмам.

Наведемо характеристику кібербулінгу як специфічної форми комунікативної деструкції через призму лінгвістики [7; 12].

Ефект «дистантного розгалумування» та втрата мовного етикету. У віртуальному середовищі зникає фізична присутність адресата. Це призводить до лінгвістичної деформації:

- *деперсоналізація*: агресор сприймає жертву не як людину, а як «аватар» або «нікнейм», що знімає внутрішні цензурні обмеження.

- *ерозія ввічливості*: відсутність невербальних сигналів (міміки, тону) компенсується гіперболізованою агресією, щоб гарантовано «вцілити» в опонента.

Специфічні рівні лінгвістичної деструкції. Кібербулінг функціонує на кількох взаємопов'язаних рівнях:

- *графо-семіотичний рівень*: використання ідеограм (емодзі, стікерів) як інструментів приниження. Наприклад, масове надсилання емодзі клоуна або іншого образливого стікера під кожним дописом жертви.

- *«візуальний крик»*: надмірне використання *Caps Lock* та пунктуаційна агресія (!!!!, ???), що створює ефект постійного психологічного тиску.

- *лексико-фразеологічний рівень*: інвектива (пряма образа, що в цифровій освіті часто маскується під «жарт» або локальний мем); діалект «чужих» (створення специфічних прізвиськ, які зрозумілі лише закритій групі (класу, спільноті), що маркує жертву як ізгоя).

- *дискурсивний рівень*: створення токсичних наративів про жертву, які поширюються через репости, що створює ефект «цифрової луни».

Лінгво-технологічні форми агресії. Цифрове середовище породило нові жанри деструктивної комунікації, які мають чітку лінгвістичну структуру:

- *флеймінг* – спонтанний обмін емоційними репліками, часто беззмістовними, спрямованими на розпалювання конфлікту заради конфлікту.

- *кіберсталкінг* – систематичні нав'язливі повідомлення, моніторинг кожної фрази жертви для створення відчуття тотального контролю.

- *тролінг* – використання провокативних питань та іронії, що призводить до руйнування конструктивного діалогу в навчальних чатах.

- *гейтспіч* – використання лексики, що дискримінує за певними ознаками, спрямоване на соціальну ізоляцію жертви.

Трансформація мовленнєвого акту. У традиційній лінгвістиці мовленнєвий акт має на меті взаєморозуміння. У кібербулінгу відбувається деформація комунікативного наміру, коли головною ціллю стає не порозуміння з опонентом, а його свідоме приниження та самоствердження за його рахунок

- *мета – не діалог, а монологічне подавлення.* Жертві часто не дають права на відповідь (блокування або масовий спам).

- *анонімність як щит:* Використання фейкових акаунтів дозволяє агресору застосовувати мовні стратегії, які він ніколи б не використав у реальному житті через страх соціальної санкції.

Деформація етичних бар'єрів в освіті. Тотальна цифровізація освіти (дистанційне навчання, шкільні чати в Viber/Telegram) призвела до того, що *приватне стало публічним* (те, що раніше шепотіли на вухо, тепер пишеться в груповому чаті на 40 осіб); *відсутність «права на забуття»* (образ зафіксована у тексті/скріншоті робить комунікативну травму перманентною); *легітимізація через масовість* (якщо повідомлення агресора отримує багато «лайків», лінгвістична деструкція сприймається групою як нормативна поведінка).

Отже, лінгвістична природа кібербулінгу полягає у використанні мови як зброї, де відсутність фізичного контакту та анонімність деформують класичну модель комунікації, перетворюючи її з інструменту пізнання на інструмент соціального знищення [6; 10].

Також слід зазначити, що особливої актуальності набуває вивчення механізмів, що забезпечують стабільність та етичність міжособистісної взаємодії у віртуальному середовищі. Одним із таких ключових механізмів постає нетикет (акронім від англ. *network etiquette*), який у широкому науковому сенсі слід трактувати як складну, багаторівневу систему соціальних норм, морально-етичних приписів та техніко-лінгвістичних протоколів, що детермінують поведінку суб'єктів у цифровому комунікативному просторі. У контексті освітнього дискурсу нетикет розглядається як етичний кодекс, що запобігає деструктивним лінгвістичним проявам та сприяє створенню безпечного комунікативного середовища, це система правил і норм поведінки, що регулюють взаємодію користувачів у віртуальному просторі [11].

Генезис поняття нетикету нерозривно пов'язаний із розвитком глобальної мережі, проте в сучасному педагогічному дискурсі він еволюціонував від набору технічних порад до статусу важливого компонента цифрової компетентності.

Фундаментальні розробки Вірджинії Ши, викладені у її програмній праці «*Netiquette*», заклали аксіологічний фундамент мережевої етики. Вона наголошує на необхідності перенесення традиційних моральних імперативів у площину віртуальності, де відсутність безпосереднього візуального контакту часто призводить до ерозії емпатії [11].

З наукової точки зору, нетикет виконує функцію «соціального мастила», що мінімізує тертя у процесі конфліктного зіткнення інтересів усередині академічних спільнот (чатів, форумів, освітніх платформ).

Для глибокого розуміння природи нетикету як регулятора, доцільно здійснити його диференціацію за декількома функціональними рівнями:

Аксіологічно-нормативний рівень: визначає базові ціннісні орієнтири користувача. Це сфера внутрішнього самоконтролю, що базується на визнанні суб'єктності іншого учасника комунікації. В умовах цифровізації освіти цей рівень протидіє «ефекту розгальмування», змушуючи індивіда усвідомлювати відповідальність за кожен оприлюднений лексем.

Лінгво-семіотичний та прагматичний рівень: регламентує зовнішні прояви комунікації. Він включає вимоги до орфографічної та пунктуаційної грамотності, адекватності використання емотиконів, а також табу на використання агресивних графічних маркерів (наприклад, масового вживання *Caps Lock* як символу вербальної домінації та психологічного тиску).

Етико-процесуальний (хронотипічний) рівень: встановлює межі допустимого в контексті часу та простору. Це стосується культури асинхронного спілкування, поваги до права на «цифрову тишу» та дотримання регламенту навчальних дискусій [11].

Розглядаючи нетикет через призму комунікативної деструкції, ми можемо стверджувати, що він виступає первинним захисним бар'єром. Тотальна цифровізація освіти деформувала традиційні етичні бар'єри, створивши ілюзію анонімності та безкарності. У цьому контексті нетикет виконує наступні завдання:

Інституціоналізація взаємодії: створення чітких правил гри в межах навчальної групи дозволяє ідентифікувати будь-яке відхилення як порушення норми, що полегшує роботу педагога з фактами кіберцькування.

Герменевтична функція: сприяє правильній інтерпретації повідомлень. Оскільки в цифровій комунікації відсутні невербальні сигнали, чітке дотримання етикетних норм нівелює ризик

помилкового сприйняття нейтральної інформації як ворожої.

Отже, нетикет не є статичним переліком заборон, а постає динамічною системою, що адаптується до нових викликів цифрового суспільства. Впровадження принципів мережевої етики в освітній процес є не лише вимогою часу, а й стратегічною необхідністю для формування безпечного, толерантного та конструктивного середовища, де цифрові інструменти слугують цілям розвитку, а не стають знаряддям для деструктивного впливу на особистість.

Як уже неодноразово зазначалось, сучасна освітня екосистема переросла межі фізичного класу, перетворившись на гібридний простір, де цифрова комунікація є домінантною. У цих умовах медіаосвіта не може обмежуватися лише технічною грамотністю, вона має базуватися на фундаменті цифрової етики.

Необхідність такої інтеграції зумовлена наступними чинниками:

Формування відповідального цифрового громадянства обумовлює виховання суб'єкта, який усвідомлює наслідки своїх дій у мережі не лише на правовому, а й на морально-етичному рівні. Це перетворює цифрову етику з «набору заборон» на внутрішній фільтр особистості.

Мінімізація конфліктності вимагає впровадження принципів нетикету, що дозволяє знизити рівень токсичності в навчальних чатах, запобігаючи перетворенню конструктивної критики на деструктивний флеймінг.

Створення безпечного середовища, в якому цифрова етика виступає як превентивний інструмент, що легітимізує культуру підтримки та взаємоповаги, роблячи середовище «непридатним» для існування агресорів [2; 3; 13].

Отже, інтеграція цифрової етики в медіаосвітній процес є стратегічною умовою стабілізації сучасної освітньої екосистеми. Перехід від суто технічного володіння інструментарієм до формування етичного самоконтролю дозволяє не лише мінімізувати прояви кібербулінгу, а й закласти підґрунтя для відповідального цифрового громадянства, де повага до особистості стає базовим стандартом віртуальної взаємодії.

Для вчасного виявлення латентного (прихованого) булінгу педагог має володіти навичками лінгвістичного моніторингу. Цифрова агресія зрідка починається з прямої лайки; вона розвивається через специфічні дискурсивні практики [2; 3].

Педагогу слід звертати увагу на такі прояви у поведінці як: *маркери відчуження* (викори-

стання займенників «ми» проти «він/вона», що свідчить про групову ізоляцію окремого учня); *пасивна агресія* (регулярне використання іронічних лапок («наш геній», «твої успіхи», що знецінюють досягнення жертви); *емоційні аномалії* (раптовий перехід від нормативного стилю спілкування до акцентованого використання *Caps Lock* або специфічних «токсичних» емодзі у контексті звернення до певної особи).

Отже, беручи до уваги вищевикладене, можна запропонувати практичні кроки для мінімізації латентного булінгу.

По-перше, впровадження меморандуму безпечного спілкування [2]. Спільно з учнями розробити правила спілкування в конкретному класному чаті. Коли норми встановлені самими учасниками, їх порушення сприймається групою як девіація.

По-друге, реконструкція мовних стратегій: на уроках медіаграмотності розбирати кейси (анонімні скріншоти), пояснюючи, як слова можуть завдавати реального болю. Це розвиває когнітивну емпатію.

По-третє, медіація в цифровому просторі: при виявленні мовних маркерів агресії педагог не повинен просто видаляти повідомлення. Важливо провести розмову про прихований мотив або справжні наміри дитини: «Що ти насправді хотів цим донести?», «Якої реакції ти очікував?»

По-четверте, моніторинг «цифрових тіней»: звертати увагу на учнів, які раптово перестали бути активними в загальних чатах (це може бути ознакою їхньої соціальної ізоляції або прихованого тиску в особистих повідомленнях).

Інтеграція цифрової етики у медіаосвіту дозволяє викладу матеріалу вийти за межі простого інформування [3, 11, 13]. Тільки через глибокий аналіз дискурсу та виховання культури відповідальності можна трансформувати освітню екосистему з поля потенційних конфліктів у простір інтелектуального та етичного зростання.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що ефективна протидія кібербулінгу в сучасній системі освіти можлива лише за умови поєднання лінгвістичної пильності та впровадження культури нетикету в систему медіаосвіти. Такий підхід дозволяє переформатувати цифрову екосистему закладу, змістивши акцент із вирішення конфліктів на створення безпечного середовища для особистісного розвитку. Ключовим елементом формування відповідального цифрового громадянина є здатність ідентифікувати приховану агресію на ранніх етапах. У зв'язку з цим, майбутні розвідки мають бути зосереджені

на розробці алгоритмів автоматичного виявлення деструктивних мовних маркерів у цифровому просторі. Особливої уваги потребує дешифру-

вання сучасного сленгу та емоційних кодів, що використовуються в підлітковому середовищі для прихованого цькування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гіденко Є. С. Кібербулінг: насильство в соціальній мережі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2021. № 50. С. 26–29. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.50.6>
2. Гретченко Л. Кібербулінг в закладі освіти: найбільш поширені прояви порушень та алгоритми дієвого реагування. Безпека дітей в Інтернеті: попередження, освіта, взаємодія : зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 06–10 лютого 2023 р.). Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. С. 175–181.
3. Запобігання і подолання булінгу в цифровому освітньому середовищі: теоретичні і практичні підходи : монографія В. М. Шахрай, Л. В. Гончар, Т. Є. Федорченко, Р. В. Малиношевський ; за ред. В. М. Шахрай. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 104 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-8768-07-2-2025-104>
4. Найдьонова Л. А. Кібербулінг або агресія в інтернеті: способи розпізнання і захист дитини : метод. рек. Київ, 2014. 80 с. URL: [КІБЕРБУЛЛІНГ АБО АГРЕСІЯ В ІНТЕРНЕТІ- СПОСОБИ РОЗПІЗНАННЯ І ЗАХИСТ ДИТИНИ \(дата звернення 28.03.2026 р.\)](https://doi.org/10.32782/2707-9147.2025.108.9)
5. Шахрай В. М. Запобігання і подолання булінгу в цифровому освітньому середовищі: визначення основних понять. Вісник науки та освіти. 2024. № 1 (19). С. 1375–1387. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-1375-1387](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-1375-1387)
6. Хижняк Л. М., Біленко К. В. Кібербулінг у комунікативному просторі: особливості презентації у медіа-комунікаціях. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2025. Вип. 108. С. 110–118. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-9147.2025.108.9>
7. Bularca M. C., Cristescu S., Coman C. Analyzing the cyberbullying phenomenon on social media from the perspective of students. *Frontiers in Psychology*. 2024. URL: https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2024.1458079/full?utm_source (дата звернення 20.03.2026 р.)
8. Ejaz N., Kashif F., Choudhury S. Towards comprehensive cyberbullying detection // *Computers in Human Behavior*. 2024. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0747563223004740?utm_source (дата звернення 26.03.2026 р.)
9. Navarro R., Yubero S., Larrañaga E. *Cyberbullying Across the Globe: Gender, Family, and Mental Health*. Cham : Springer, 2015. 283 p. URL: [Cyberbullying Across the Globe: Gender, Family, and Mental Health | Springer Nature Link](https://doi.org/10.1007/978-1-4939-9839-5) (дата звернення 27.03.2026 р.)
10. Nicho M. Cyberbullying on social media: definitions, prevalence, and impact // *Journal of Cybersecurity*. 2024. Vol. 10, no. 1. URL: https://academic.oup.com/cybersecurity/article/10/1/tyae026/7928395?utm_source (дата звернення 28.03.2026 р.)
11. Shea V. *Netiquette*. San Francisco : Albion Books, 1994. 148 p. URL: [Netiquette by Virginia Shea | Open Library](https://openlibrary.org/works/OL11111111W/Netiquette) (дата звернення 18.03.2026 р.)
12. Zhu H., Ou Y., Zhu Z. Aggressive humor style and cyberbullying perpetration // *Frontiers in Psychology*. 2022. URL: https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2022.1095318/full?utm_source (дата звернення 28.03.2026 р.)
13. UNESCO. Policy guidelines for mobile learning. Paris, 2019. URL: <https://www.slideshare.net/slideshow/unesco-policy-guidelines-for-mobile-learning-e-lav2/24849734> (дата звернення 20.03.2026 р.)

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 07.04.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026